

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. Борис ЖЕЛЕВ Георгиев,

Факултет по изобразително изкуство, ВТУ „Св. Св.Кирил и Методий”

относно конкурса за заемане на академична длъжност „професор“ по: област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по... (Методика на обучението по изобразително изкуство), обявен в Държавен вестник, бр. 104/29. 12. 2016 г. от Шуменския университет „Епископ Константин Преславски“

I. Данни за конкурса

Конкурсът за заемане на академичната длъжност „професор“ по: област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по... (Методика на обучението по изобразително изкуство) в Катедра – Визуални изкуства. Теория и методика, Педагогически факултет е обявен от Шуменския университет “Епископ Константин Преславски”– ДВ, бр. 104/29. 12. 2016 г. за нуждите на Педагогически факултет е осигурен с необходимия хорариум. Документите и материалите, представени от единствения кандидат в конкурса - доц. Д-р Димитър Илиев Балкански отговарят на ЗРАСРБ и Правилника за прилагането му. В хода на процедурата *няма допуснати нарушения.*

II. Данни за кандидата

В конкурса участва един кандидат – доц. д-р Димитър Илиев Балкански, който от 1996 г. е преподавател в Педагогическия факултет на ШУ „Еп. К. Преславски”. През 2007 г. му е присъдена образователна и научна степен „доктор“ по Методика на обучението по изобразително изкуство, а от 2012 г. заема академичната длъжност „доцент“ по Теория и

методика на обучението по изобразително изкуство. Доц. Балкански води лекционен курс по дисциплините: Скулптура I част, Скулптура II част, Пластични методи в скулптурата, Декоративно-приложни изкуства, Практикум по нетрадиционни техники в обучението по изобразително изкуство, Пленер, Вечерен акт, Преддипломна педагогическа практика (ППП), Изобразителна дейност в детската градина, Диагностика на изобразителната дейност на децата, Теория и методика на обучението по изобразително изкуство за деца с интелектуална недостатъчност (ДИН).

III. Научни и художественотворчески изяви

Наситената творческата биография на доц. д-р Димитър Балкански разкрива една изключително активна и динамична творческа личност, с авторитетни изяви в различни сфери на художествения и културен живот и като един от утвърдените педагози на своето поколение с определен принос в обучението по изобразително изкуство.

Научни изяви

Списъкът на публикациите е коректно изготвен. Заглавията са обособени три раздела : I. Монографии – 2 бр.; II. Научни статии – 2011/2017 г.-43 бр. ; III. Учебници 3 и учебни пособия– 2 бр..

Текстовете от първи раздел, както и публикациите от втори и учебниците и учебните пособия от трети раздел са в пряка връзка с конкурса и с научната и педагогическа дейност на кандидата. Публикациите очертават широкият обхват от научно-изследователската и публикационна дейност на доц. д-р Балкански върху процесите в българското образование. В съдържателно отношение предоставените научноизследователски трудове и цитираните в творческата автобиография участия на доц. д-р Балкански в специализации, курсове, конференции, семинари и обучения са обективно свидетелство за неговата широкоспектърна и задълбочена научноизследователска активност, ориентирана към разширяване на знанията и опита и изразена в усилието

да се предава професионалният опит на педагогически специалисти, посредством обучения, консултации, авторство на учебници и учебни ресурси.

1. Монографии

Монографиите представят доц. Балкански като компетентен изследовател и актуален критик, като преподавател с грижа и тревога за образователния процес и обучението по изобразително изкуство.

В текстовете от I раздел авторът експрицира концепцията си за обучението по изобразително изкуство при деца с умствена недостатъчност, като полага идеи за пълноценен и смислен учебен процес и осигуряване на максимална корекция на недостатъците в общото им развитие:

- ***Изобразителната дейност на деца с умствена изостаналост.*** Университетско издателство "Епископ Константин Преславски". Рецензенти: проф. д-р Благомир Папазов, проф. Димитър Чолаков. Научен редактор: проф. д-р Снежана Николова. ISBN 978-619-201-106-2, 2016 г.

В труда се разглеждат въпроси, свързани с психологическото проучване на изобразителната дейност на деца с умствена изостаналост, особеностите на обучението по изобразително изкуство в помощното училище, зрително-двигателната готовност за изобразителна дейност у тези деца, рисуването като средство за педагогическо изследване на децата, за диагностика на интелектуалното им развитие и като метод на обучение.

- ***Изобразителното изкуство при деца със специални образователни потребности.*** Университетско издателство "Епископ Константин Преславски". Рецензенти: проф. д-р Благомир Папазов, доц. д-р Живко Жеков. Научен редактор: проф. Димитър Чолаков.. ISBN 978-619-201-018-8, 2015 г.

Монографията е насочена към проучване на същността и ролята на изобразителното изкуство за развитие на изобразително-творческите способности, качествата на личността и на познавателните психически процеси на децата и учениците със специални образователни потребности. Засегнати са въпроси свързани с възпитателните, терапевтичните и корекционните аспекти на изобразителната дейност.

В най-висока степен се проявява зрелостта на методика в двете монографии, в които съществено място е отделено на ролята на изобразителната дейност „рисуване“, като средство за корекция на недостатъците в развитието на децата с умствена изостаналост и конкретно на корекционно-възпитателната работа на обучението по рисуване, по декоративно рисуване, по рисуване от натура, по тематично рисуване.

2. Учебници

Широкоспектърните интереси на кандидата са още по-ярко изявени в публикациите от втория раздел - учебници и учебни пособия, обхващащи основните въпроси, свързани с училищното и предучилищното възпитание, както и подготовката преподаватели по изобразително изкуство.

- ДИМИТЪР БАЛКАНСКИ И КОЛЕКТИВ. *Изобразително изкуство 1 клас*. Издателска къща „Анубис“ ООД. Рецензент: проф. Румен Райчев. Главен редактор: Летелина Крумова, София, 2016 г.

- ДИМИТЪР БАЛКАНСКИ И КОЛЕКТИВ. *Книга за учителя*. Изобразително изкуство 1 клас. Издателска къща „Анубис“ ООД. Главен редактор: Летелина Крумова, ISBN 978-619-215-031-0, София, 2016 г.

Първата група(1а и 1б) учебници, разработени от творчески колектив по програма на МОН визират стратегическия модел на обучението по изобразително изкуство в 1 клас и общите методичеки насоки, които обезпечават изобразително-практическата и творческа дейност на ученика.

- ***Изобразителната дейност в детската градина.***

Университетско издателство "Епископ Константин Преславски".
Рецензенти: проф. д-р Снежанка Вълчева, проф. д-р Благомир Папазов,.
Научен редактор: проф. Димитър Чолаков. ISBN 978-619-201-058-4, 2015 г.

Учебното пособие „Изобразителната дейност в детската градина” е предназначено за студенти от специалностите “Предучилищна и начална училищна педагогика” (ПУНУП) и „Предучилищна педагогика” (ПУП). Пособието спомага да се изгради и разшири обхватът на теоретическите, дидактическите и методическите знания и умения на бъдещите детски учители по отношение на обучението по изобразителни дейности в предучилищната възраст на детето.

- ***Тестове по теория и методика на обучението по изобразителни дейности в детската градина.*** Университетско издателство "Епископ Константин Преславски". Рецензенти: проф. д-р Снежанка Вълчева, проф. д-р Благомир Папазов,. Научен редактор: проф. Димитър Чолаков. ISBN 978-619-201-081-2, 2016 г.

Съдържанието на учебното пособие е насочено към повишаване на теоретичните, методическите и дидактическите знания на студентите, ориентирано както за изпитна проверка на знанията, така и като самостоятелна и обективна преценка на компетентност в областта на теорията на изобразителното изкуство и методиката на обучението по изобразителни дейности в детската градина.

3. Статии:

Посочените публикации(43 бр.) очертават един изключително широк обхват от научни интереси на доц. Балкански - от изобразителните дейности в детска възраст, през декоративното рисуване, психологичните аспекти на творческите дейности, итнерактивните връзки между предметите в началната училищна степен, качеството на образование и т.н..

Неоспоримо достойство на научните търсения и теоретични разработки на доц. д-р Балкански е, че те са насочени към усъвършенстване на учебния процес в училище и в университета, към повишаване на интереса към пластичните изкуства и изобразителните дейности и осмислянето им в многопосочен межкултурен аспект.

Намирам резултатите от научна активност на доц. Балкански за актуални с оглед на професионалната компетентност и академизма, с които автора идентифицира и аргументира тезите и научноизследователските си задачи и поради този факт ги определям като значими за теорията и практиката на педагогическата наука.

В своята научна дейност доц. Б. достига не само до констатирането на проблеми, свързани с образователната практика в обучението по изобразително изкуство в предучилищната и началната училищна възраст, но предлага иновативни педагогически стратегии и моделира програми за тяхното управление и практическо разрешаване.

В обобщение на оценката за предоставената научна продукция, то с увереност мога да споделя, че извършената от доц. Балкански изследователска дейност се отличава с иновативен характер и креативни послания не само към преподавателите по изобразително изкуство в началното училище, но и към широк профил професионалисти – педагози, психолози и социални работници.

Израз на отношение и оценка на научната работа на доц. Балкански са публикуваните рецензии за негови книги и позоваването на изследванията му(справка за забелязани цитирания).

Художественотворчески изяви

Доц. д-р Димитър Балкански е член на Представителството на СБХ – гр. Шумен и Дружеството на шуменските художници. Показателни за неговата творческа активност в национален и международен план са изброените множество участия в групови, специализирани и колективни

изложби в страната и чужбина, както и участия в културния календар на ВУ, чрез съвместни преподавателски и студентски прояви – пленери и изложби. Приятна изненада за мен са и реализираните творчески проекти в областта на художественото оформление на книгата.

Творческа му биография говори за авторитетен художник, със свой принос и място в съвременното българско изкуство. Номиниран е в X-та юбилейна национална традиционна изложба на художниците-педагози, Велико Търново – 2004 г. Носител е наградата на община Шумен (за оригинална идея за естетизиране на детска среда) от пленер “Университет и град – форми, пластика, цвят”. Шумен, 2005 г. Носител е на награда на МОН от Национална изложба на художниците педагози. ХГ “Рафаел Михайлов”. В. Търново, май 2007 г.

❖ *Участие в регионални изложби*

•2016 г. – "Пролетен салон" на ДШХ в ХГ "Елена Карамихайлова" – Шумен.

•2015 г. – "Пролетен салон" на ДШХ в ХГ "Елена Карамихайлова"– Шумен.

•2015 г. – Участие в изложба на студенти и преподаватели от специалност „ПОИИ” в ХГ "Петър Персенгиев" в гр. Нови Пазар. 17. III. 2015.

•2015 г. – Участие в изложба в ХГ "Елена Карамихайлова" – Шумен. "20 години специалност ПОИИ" , 24. 09.

•2015 г. – "Зимен салон" на ДШХ в ХГ "Елена Карамихайлова" – Шумен, декември.

•2014 г. – "Пролетен салон" на ДШХ в ХГ "Елена Карамихайлова", април, Шумен.

•2014 г. – “Зимен салон” на ДШХ в ХГ “Елена Карамихайлова”, декември, Шумен.

•2013 г. – “Пролетен салон” на ДШХ в ХГ “Елена Карамихайлова”, март, Шумен.

•2013 г. – Изложба "Голо тяло", Арт център "Iva Gallery", Шумен, септември.

•2012 г. – Изложба “Пролетен салон” на ДШХ в ХГ “Елена Карамихайлова”, април, Шумен.

•2012 г. – Изложба “Портрет” на ДШХ в ХГ “Елена Карамихайлова”, октомври, Шумен.

•2012г. – Изложба “Зимен салон” ” на ДШХ в ХГ “Елена Карамихайлова”, декември, Шумен.

❖ *Участие в национални изложби*

•2016 г. – Изложба на преподаватели и студенти от специалност „ПОИИ” в Дом на Хумор и Сатирата в гр. Габрово – 8 декември.

•2016 г. – Национална изложба на художниците–педагози в ХГ "Рафаел Михайлов" – В. Търново.

•2016 г. – Изложба на преподаватели и студенти от специалност „ПОИИ” в ХГ "Илия Петров" в гр. Разград.

•2015 г. – Национална изложба на художниците-педагози в ХГ "Рафаел Михайлов", май–юни , В. Търново.

•2014 г. – Национална изложба на художниците–педагози. ХГ ”Рафаел Михайлов”, май–юни, В.Търново.

•2013 г. – Национална изложба на художниците-педагози. ХГ ”Рафаел Михайлов”, май–юни, В. Търново.

•2012 г. – Национална изложба на художниците-педагози. ХГ ”Рафаел Михайлов”, май–юни, В.Търново.

❖ *Участие в международни изложби*

•2014 г. – Изложба студенти и преподаватели в университета OVIDIUS, гр. Констанца, април .

•2014 г. – Изложба Студенти & Преподаватели, галерия Jon Nikodim, гр. Констанца, Румъния, април .

•2014 г. – Изложба Студенти & Преподаватели – Белградски университет, Сърбия, май.

❖ *Други художественотворчески изяви:*

•2016 г. – Скулптурна творба (мрамор) част от експонирано ансамблово пространство от пластики в градска среда – гр. Шумен;

•2016 г. – Художествено оформление и корица на "Тестове по теория и методика на обучението по изобразителни дейности в детската градина". УИ "Епископ К. Преславски"– Шумен.;

•2016 г. – Художествено оформление и корица на монографията "Изобразителната дейност на деца с умствена изостаналост". УИ "Епископ К. Преславски"– Шумен;

•2015 г. – Художествено оформление и корица на антологията "Пращец от полски макове". УИ "Епископ К. Преславски"– Шумен;

•2015 г. – Художествено оформление и корица на монографията "Изобразителното изкуство при деца със специални образователни потребности". УИ "Епископ К. Преславски"– Шумен;

•2015 г. – Художествено оформление и корица на "Изобразителната дейност в детската градина". УИ "Епископ К. Преславски" – Шумен;

•2014 г. – Пленер със студенти и преподаватели от специалност „ПОИИ” в с. Черни връх –16. IX. – 19. IX.

IV. Преподавателска дейност

Доц. д-р Димитър Балкански е утвърден преподавател в Педагогическия Факултет на Шуменския университет „Епископ Константин Преславски“. Води лекционни курсове в ОКС „бакалавър” и ОКС „магистър” в специалностите “ПОИИ”, “ПУНУП”, „ПУП” и „ПДИН”.

Той успешно съчетава своята научноизследователска дейност с конкретиката на преподавателска работа по методика на обучението по изобразително изкуство, като значимо поле от неговите научни резултати са приложими и в лекционните му курсове по дисциплини като: Практикум по нетрадиционни форми на обучение по изобразително изкуство, Изобразителна дейност в детската градина, Диагностика на детската изобразителна дейност, Теория и методика на обучението по изобразително изкуство за деца с интелектуална недостатъчност, Нетрадиционни и алтернативни форми на изобразителна дейност.

Доц. Балкански е автор на учебните програми по: Скулптура I част, Скулптура II част, Декоративно-приложни изкуства, Практикум по нетрадиционни форми на обучение по изобразително изкуство, Изобразителна дейност в детската градина, Диагностика на детската изобразителна дейност, Теория и методика на обучението по изобразително изкуство за деца с интелектуална недостатъчност, Нетрадиционни и алтернативни форми на изобразителна дейност.

Административните ангажименти на доц. Балкански, свързани с научно ръководство на докторанти, подготовка и организация на изложби и пленери, участие във временни и постоянни комисии, съвети, научни журита, експертни съвети към НАОА, проектна, научно приложна дейност и др. само допълват професионалните компетенции и възможности на кандидата.

V. Заключение

Кандидатурата на доц. д-р Димитър Илиев Балкански по настоящия конкурс отговаря на изискванията и критериите в Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника за неговото приложение в ШУ „Епископ Константин Преславски“.

Научноизследователските интереси и художественотворческите изяви на кандидата са насочени към значими теоретични и практико-

методически проблеми на методиката на обучение по изобразително изкуство изобразително изкуство в предучилищната и началната училищна възраст.

В заключение, имайки предвид констатираните приноси качества на научната продукция, богатата творческа дейност, професионалната преподавателска, експертна и проектна компетентност, академичната и административни дейности на доц. д-р Балкански, предлагам своя положителен вот относно избора му за заемане на академичната длъжност „професор“ за нуждите на ШУ „Епископ Константин Преславски“ по: област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по... (Методика на обучението по изобразително изкуство).

11. 04. 2017 г.
Велико Търново

Рецензент:

/доц. Борис Желев /